

Kadernota 2015

23 juni 2014

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Samenvatting en leeswijzer	4
3. De technische uitgangspunten	6
4. De programma's	8
Programma 1: Fundament	8
Programma 2: Opgroeien	11
Programma 3: Meedoen	16
Programma 4: Wonen	20
Programma 5: Werken	22
Programma 6: Duurzaamheid	26
Programma 7: Financiën	27
5. Financieel overzicht	30
5.1 Totaaloverzicht zonder effect meicirculaire	30
5.2 Effecten meicirculaire op de kadernota	31

1. Voorwoord

De kadernota 2015 - 2018 is dit jaar in een korter tijdsbestek tot stand gekomen dan in vorige jaren. De verkiezingen van maart jl. en het daaropvolgende coalitie - en collegevorming, zijn daar debet aan.

In de loop van dit maakproces constateren we dat de onzekere tijden leiden tot het laat aanleveren van gegevens en informatie. De meicirculaire is 1juni beschikbaar gekomen en wetgeving is nog niet afgerond. De toegenomen complexiteit / druk maakt het moeilijk om op voldoende niveau te blijven presteren. Een deel van de medewerkers is naast de lopende zaken volop bezig om de 3D's vorm te geven. Daarnaast kost het verbeteren ook tijd en energie. Noodzakelijk, en we weten dat het in de komende jaren resultaat gaat opleveren. Nu moeten we door die fase heen. We moeten ook constateren dat ook bij kortstondige uitval van collega's op sleutelfuncties wij erg kwetsbaar zijn. Dit toont wederom aan dat samenwerken in de A2 en de regio is een noodzaak is.

Anderzijds wordt er veel meer gedaan dan de 3D's. We hebben veel in gang gezet en dat gaat gewoon door. Onze dienstverlening blijft gewoon op orde. Ook hier hebben we te maken met wijzigingen en aanpassing in de regelgeving, die moeten worden doorgevoerd.

In de kadernota zult u wederom zien dat er onvermijdelijke posten zijn die leiden tot meer uitgaven. Door veranderende omstandigheden moeten ook keuzes worden gemaakt die niemand eigenlijk wil.

Het sociaal deelfonds wordt in de komende maanden aan onze begroting toegevoegd. Hierbij geldt de hoofdregel "beleid volgt geld", dat zoveel betekent dat er niet meer wordt uitgegeven dan dat er binnenkomt. De gevolgen voor onze inwoners worden daarmee ook steeds duidelijker. Weliswaar gaat het hier om grote bedragen, echter slechts een beperkt deel van onze inwoners is aangewezen op deze voorzieningen (60% van het budget gaat naar 2% van de inwoners). De effecten op de noodzakelijke beheerorganisatie beginnen zich ook af te tekenen. Het is onze ambitie om waar mogelijk op te trekken met onze collega's in de A2 en de regio.

In deze kadernota wordt een consistente lijn gevolgd ten aanzien van indexeren van loon en prijsstijgingen, de 0-lijn. Echter de adviezen van de VNG geven aan dat de verwachtingen anders zijn, met name de (verwachte) loonstijgingen hebben een potentieel grote impact. Ieder % stijging kost €66.000 in het eerste jaar. Indien we uitgaan van een loonstijging van 2% dan heeft dit meteen een aanzienlijke verhoging van de salariskosten tot gevolg:

2015	2016	2017	2018
133.000	202.000	273.000	345.000

Naast deze posten is een aantal PM posten in de kadernota opgenomen. Hiervoor volgen separate voorstellen, omdat inhoud en de bijbehorende dekking nader onderbouwd en afgewogen kunnen worden.

3 juni 2014
Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Heeze-Leende

De burgemeester

De secretaris

2. Samenvatting en leeswijzer

Op 19 maart 2014 hebben gemeenteraadsverkiezingen plaats gevonden. Een nieuw coalitie akkoord is opgesteld en vertaald naar een nieuw collegeprogramma. Deze Kadernota houdt hier al rekening mee. De Kadernota bevat de nieuwe programma-indeling. Het collegeprogramma is zoveel mogelijk vertaald in deze Kadernota

De Kadernota start vanuit de jaarschijf 2015, zoals is opgenomen in de programma begroting 2014-2017. Vervolgens is rekening gehouden met mutaties naar aanleiding van de jaarrekening 2013 en de 1^e bestuursrapportage 2014, die gevolgen hebben voor het meerjarenperspectief. Tevens zijn de overige raadsbesluiten en collegebesluiten verwerkt. Het gaat om besluiten die genomen zijn nadat de begroting 2014-2017 is vastgesteld en die invloed hebben op het meerjarenperspectief. In de voorliggende Kadernota 2015 worden voorstellen gedaan over de technische uitgangspunten en zijn de wettelijke en onvermijdelijke ontwikkelingen verwerkt. Ook het coalitieprogramma is op een aantal onderdelen reeds opgenomen.

Samenvattend laat dit het volgende meerjarenoverzicht zien:

	Verloop meerjarenperspectief Kadernota 2015	2015	2016	2017	2018
1.	Positief saldo, conform programmabegroting 2014-2017	192.672-	33.994-	159.255-	159.255-
2.	Mutaties uit jaarrekening 2013	5.100-	20.618-	20.936-	20.936-
3.	Mutaties uit 1 ^e bestuursrapportage 2014	25.806	25.842	25.882	27.784
4.	Recente besluiten in 2014 door raad	13.047-	13.047-	13.047-	13.047-
5.	Recente besluiten in 2014 door college	37.076-	138.281-	177.456-	177.456-
6.	Technische uitgangspunten	5.615	11.623	18.047	24.471
7.	Wettelijk/onvermijdelijk beleid + coalitieprogramma	168.851	214.130	198.844	198.844
	Saldo na mutaties 2 t/m 7	-47.623	45.655	-127.921	-119.595

NB: de bedragen waar een -/- bij staat in bovenstaande tabel, zijn positieve bedragen.

Uw raad wordt gevraagd besluiten te nemen over de technische uitgangspunten en de opgenomen voorstellen over wettelijk/onvermijdelijk beleid en coalitieprogramma (met name de punten 6 en 7). Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat in het meerjarenperspectief, zoals opgenomen onder punt 1 van bovenstaand overzicht reeds forse bezuinigingen zijn verwerkt. Hieraan wordt momenteel concrete invulling gegeven.

Financiën nog niet volledig vertaald in deze kadernota

De meicirculaire is op het moment van opstellen van de Kadernota nog niet bekend. De uitkomst voor Heeze-Leende is dan ook nog onbekend. Met name de 3 decentralisaties brengen grote onzekerheden met zich mee. Uitgangspunt is "beleid volgt geld". Onzeker is of de uitvoering, met name in de beginjaren, binnen het budget kan plaatsvinden dat daarvoor beschikbaar gesteld gaat worden. Het Rijk past immers flinke efficiëncykortingen toe.

De middelen voor de decentralisatie AWBZ, participatiewet en transitie jeugdzorg ontvangen we de eerste drie jaren in de vorm van een deelfonds sociaal domein. Deze middelen moeten ontschot en

volledig voor het sociaal domein beschikbaar gesteld worden. Mocht binnen deze decentralisatie-uitkering, een deel van het budget niet volledig worden aangewend dan wordt voorgesteld om het restant op te nemen in een reserve voor het sociaal domein. Ook het deelfonds sociaal domein is nog niet in deze kadernota verwerkt.

Daarnaast vindt de herijking van het Gemeentefonds plaats. Deze wordt in de meicirculaire geëffectueerd. De uitkomsten voor onze gemeente zijn onzeker. De gegevens uit de meicirculaire worden verwerkt en voorafgaand aan de raadsvergadering in de vorm van een addendum aangeboden. Op dat moment is er een volledig financieel perspectief.

Technische uitgangspunten: een consistente lijn brengt risico's met zich mee

Bij de technische uitgangspunten is gekozen voor een consistente lijn met de meerjarenbegroting van 2014. Dit betekent dat de indexeringen op 0% zijn gehouden. Door VNG is echter geadviseerd om aan de gemeentelijke salarissen en de subsidies aan professionele instellingen wel een indexcijfer te koppelen, gezien de lopende CAO-onderhandelingen.

Met name de gemeentelijke salariskosten vormen een omvangrijke kostenpost in de begroting. Voor de salarisstaat betekent 1 procent meer loon, ongeveer €66.000 aan hogere kosten. In de CAO onderhandelingen wordt gesproken over 3 à 4% loonsverhoging.

De provincie gaat in zijn toezichthoudende rol stringenter toezien op een reëel sluitende begroting, dat wil zeggen dat onder andere uitgegaan moet worden van realistische indexcijfers.

Leeswijzer

De Kadernota is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 3 komt een aantal technische uitgangspunten voor het opstellen van de programma begroting 2015-2018 aan de orde. Hoofdstuk 4 bevat de programma's, naar de nieuwe programma indeling. Per programma worden beschreven: algemene omschrijving, belangrijke ontwikkelingen, ambities. Het coalitieprogramma is hierin zoveel mogelijk verwerkt. Elk programma bevat een overzicht waarin het wettelijk nieuw beleid, de onvermijdbare ontwikkelingen en het coalitieprogramma financieel zijn vertaald.

Hoofdstuk 5 geeft onder paragraaf 5.1 een samenvatting van de ontwikkelingen in het meerjarenperspectief. De gevolgen van de meicirculaire zijn hierin nog niet verwerkt. Deze worden afzonderlijk inzichtelijk gemaakt in paragraaf 5.2. De meicirculaire is echter nog niet beschikbaar op het moment van het opstellen van deze Kadernota. De gevolgen voor gemeente Heeze-Leenden worden via een Addendum nagestuurd.

3. De technische uitgangspunten

Aan de raad wordt de keuze voorgelegd om de volgende technische uitgangspunten vast te stellen.

1. Loonkostenstijging eigen personeel en personeel van derden: 0% m.i.v. 2015

Bij de kadernota 2014 is besloten voor de jaren 2014 en 2015 een loonkostenstijging van 0% aan te houden en voor de jaren 2016 en 2017 rekening te houden met een loonstijging van 1%.

Wij stellen voor om deze loonkostenstijging voor de meerjarenraming 2015 t/m 2018 te wijzigen in 0%.

Dit brengt echter ook risico's met zich mee. De onderhandelingen over de loonkostenstijging lopen nog. De bonden hebben voor de jaren 2013 en 2014 een loonsverhoging geëist van 5,5%. De VNG geeft aan dat hiervan al 2% is gerealiseerd als gevolg van het pensioenakkoord (minder premie-inhouding vanaf 1 januari 2014).

In de begroting van de gemeente Heeze-Leende betekent 1% meer loon €66.000 aan hogere kosten.

Indien een index van 2% wordt toegepast op de loonkosten, dan heeft dit een nadelig effect van €133.000 in 2015 oplopend naar een nadeel van €345.000 in 2018.

2015	2016	2017	2018
133.000	202.000	273.000	345.000

2. Algemene prijsstijging voor "materiële niet duurzame goederen en diensten": handhaven op 0% Algemene prijsstijging overige categorieën: handhaven op 2%;

In de meerjarenbegroting 2014-2017 is voor de jaren 2014 en 2015 voor de uitgavencategorie "materiële niet duurzame goederen" (kostensoort 4.3430) de prijsindex op 0% gezet en voor de jaren 2016 t/m 2018 op 2%.

Voor alle overige categorieën is in de begroting 2014-2017 meerjarig een percentage van 2% gehanteerd.

In deze kadernota wordt voorgesteld om voor de uitgavencategorie "materiële niet duurzame goederen" (kostensoort 4.3430) de prijsindex op 0% te zetten voor de jaren 2015 tot en met 2018. Voor de overige kostencategorieën wordt voorgesteld de index van 2% te handhaven.

Bij deze berekening is zoveel mogelijk rekening gehouden met uitgaven die ook onder deze categorie vallen waaraan niet getornd kan worden, zoals uitgaven voor reinigings- en rioolrechten, gereserveerde exploitatiebedragen vanaf 2016 voor centrumplan Leende, huurlasten (contracten) voor scholen en reeds opgenomen te realiseren bezuinigingsmaatregelen.

3. Indexering leges van bepaalde diensten zoals huwelijk en reisdocumenten: 2% m.i.v. 2015

Naar aanleiding van het BMC-rapport (Zero Based Budgetting) is in het verleden besloten om de leges van bepaalde diensten (huwelijk en reisdocumenten) met 5% te verhogen. Dit is, mede gelet op de maximumtarieven die het Rijk heeft opgelegd, niet meer reëel. Vandaar ons voorstel om deze gelijk te laten lopen, voor zover mogelijk, met de overige leges (2%). Voor het eerste jaar 2015 betekent dit een nadelig effect van circa € 5.000 en vervolgens oplopend tot circa € 25.000 voor het laatste jaar 2018.

4. Indexering subsidies aan professionele instellingen: 0% m.i.v. 2015

In de meerjarenbegroting 2014-2017 is de indexering aan professionele instellingen op 0% gezet. We stellen voor om deze lijn door te zetten in de periode 2015-2018.

Ook in de welzijnssector lopen CAO-onderhandelingen. De VNG adviseert om voor de Cao-sectoren Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening, Openbare Bibliotheken en Kunsteducatie een index van 1,5% toe te passen.

Indien een index van 1,5% wordt toegepast dan betekent dit een nadelig effect van €7.723 in 2015 oplopend tot €8.075 in 2018.

5. Indexering overige subsidies en bijdragen: 0%

De nota subsidiebeleid 2012 behandelt de subsidieverlening aan het lokale verenigingsleven. In de nota en het daarbij behorende Toetsingskader Subsidies is voor het jaar 2015 een totaal subsidiebudget opgenomen van € 137.000.

6. Reinigingsheffingen:

Uitgangspunt is dat de kosten van afvalinzameling en -verwerking voor 100% worden doorberekend in de tarieven.

7. Rioolrechten:

De rioolrechten volgen uit het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) en zijn vastgesteld door de gemeenteraad voor de planperiode 2012 t/m 2016. Bij de tarieven wordt uitgegaan van een jaarlijkse stijging van 3,1%, exclusief de jaarlijkse prijsindex. Voor het jaar 2015 komt de tariefsstijging, uitgaande van een jaarlijkse index van 2%, uit op een stijging van 5,1%.

8. Overige percentages

Uitgaven :

- huurlasten nieuwbouwscholen	contractbasis	2,25 %
- kapitaalrente bij investeringen		4 %
- bespaarde rente op reserves en voorzieningen		4 %
- kort geld: kasgeldleningen < 1 jaar		2 %
- lang geld: looptijd leningen > 1 jaar		4 %

Inkomsten :

- inflatiecorrectie huren en pachten	2%
- inflatiecorrectie leges en tarieven	2%
- inflatiecorrectie OZB maximaal	2%
- en overige belastingen	
met uitzondering van de rioolrechten	2%

Voor de te hanteren rentepercentages kort en lang geld hebben we ons mede gebaseerd op de verwachte renteontwikkeling en onze eigen vermogenspositie (lopende leningen).

4. De programma's

Programma 1: Fundament

Algemene Omschrijving

Het programma Fundament omvat de onderwerpen

- Bestuur
- Samenwerking
- Dienstverlening
- Openbare orde en veiligheid
- Politie en Brandweer
- Integrale handhaving
- Informatisering en Automatisering
- Communicatie
- Personeel en organisatie
- Dorpsraden
- APV
- Evenementen
- Burgerzaken

Voorheen viel dit onder programma 0 Algemeen Bestuur, programma 1 Veiligheid en Verkeer en de paragraaf D Bedrijfsvoering.

Belangrijke ontwikkelingen

Samenwerking

In het coalitieakkoord "Koersvast in sterk veranderende tijden" is opgenomen, dat samenwerking een krachtig antwoord is op complexe opgaven. Versterking van eigen kracht, met behoud van eigen identiteit en autonomie. Gezien de opgaven waar gemeenten de komende jaren voor staan wordt samenwerken met andere gemeenten noodzakelijker. Op het gebied van economie, mobiliteit en ruimte vindt samenwerking met 21 gemeenten in de Metropool Regio Eindhoven plaats. De mogelijkheid om aan te sluiten bij het Stedelijk Gebied wordt momenteel onderzocht.

De A2 samenwerking wordt komende jaren verder ontwikkeld en uitgebreid met nieuwe werkgebieden. De vastgestelde uitgangspunten in het koersdocument "Nóg krachtiger en dichterbij" zijn daarbij leidend voor de samenwerking. Belangrijke motieven daarbij zijn het behoud van kwaliteit, het borgen van de continuïteit, het verbeteren van de dienstverlening en het verminderen van de kwetsbaarheid, waarbij de verwachting is, dat de krachtenbundeling – op termijn – efficiencyvoordelen zal brengen.

Per 1-1-2016 zullen alle bedrijfsvoeringstaken (o.a. Personeel en Organisatie, Financiën, Facilitaire zaken, Communicatie) van de drie gemeenten gebundeld worden in de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2.

Vooruitlopend op de samenvoeging van de bedrijfsvoeringstaken in de A2 in 2015 is P&O in 2014 al begonnen met samenwerking, P&O-Samen. Dit team zal verder ontwikkeld worden in de jaren 2015 en verder.

Organisatieontwikkeling: programma Focus

Het verbeteren van de dienstverlening is in het coalitieprogramma 2014-2018 "Koersvast in sterk veranderende tijden" als een van de speerpunten aangegeven, waarbij inwoners en bedrijven centraal staan. In maart 2014 is door het college het Programma Focus vastgesteld, waarmee aan dit speerpunt uitvoering wordt gegeven.

Belangrijke ontwikkelingen binnen dit taakveld zijn:

- Allerlei (landelijke) ontwikkelingen, zoals de enorme vlucht die de digitalisering neemt, de uitbreiding van de gemeentelijke taken op het sociale domein en dus nieuwe processen, de regionale samenwerkingsverbanden, hebben een grote impact op de huidige gemeentelijke dienstverlening en organisatieontwikkeling. Het vraagt een andere manier van werken, meer in regie en in de keten, waarbij de rol van de gemeente meer verschuift van zelf doen naar

faciliteren en het vergroten van het zelforganiserend vermogen van burgers. Waarbij kennis en competenties van onze medewerkers afgestemd zijn op de vraag en verwachtingen van de omgeving waarin wij opereren.

- Digitalisering en het op orde hebben van onze basisgegevens zijn en blijven nog steeds belangrijke onderwerpen de komende jaren. Voor de burger betekent het dat gegevens maar een keer hoeven worden aangeleverd en dat inwoners en bedrijven steeds meer digitaal zaken doen met ons, waarbij het noodzakelijk is dat wij onze digitale dienstverlening aan burgers en bedrijven verder uitbreiden. Intern willen we onze informatiehuishouding verder digitaliseren en toewerken naar zoveel mogelijk papierloos werken en vergaderen.
- Gezien de bezuinigingen vanuit het rijk moeten we in de komende jaren meer taken uitvoeren met minder middelen. Dit betekent dat nog meer gefocust moet worden op efficiency in de uitvoering van het werk, waarbij de processen zoveel mogelijk LEAN gemaakt moeten worden. Ook vraagt dit van ons om de taken slim te organiseren en meer verantwoordelijkheden neer te leggen bij de samenleving.

Naast de 'harde' kant van organisatieontwikkeling, wordt ook aandacht geschonken aan de menskant van veranderen. Onderdeel van Focus is het deelprogramma 'Ambtenaar 2.0' waarin gewerkt wordt aan de ontwikkeling van de organisatiecultuur, competentie management, het nieuwe werken en strategisch HR beleid.

Veiligheidsregio

De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel 'aanpassing Wet veiligheidsregio's' op 14 februari 2012 aangenomen. De Eerste Kamer heeft daaropvolgend op 25 september 2012 ingestemd met de wijziging van de Wet veiligheidsregio's. Dit heeft ertoe geleid dat alle aan brandweerzorg gerelateerde taken per 1 januari 2014 van gemeenten zijn overgedragen aan de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost. Als gevolg van de regionalisering is een omvangrijk pakket aan taken, mensen en middelen uit de gemeentelijke organisaties ontvlochten en ingebed binnen VRBZO. Ook hier geldt dat de komende jaren hier verdere invulling aan wordt gegeven. In het coalitieakkoord is de afspraak gemaakt om de bijdrage aan de Veiligheidsregio te verlagen. Met de concept begroting van de VRBZO die op 26 mei in de gemeenteraad is behandeld, wordt de bijdrage van Heeze-Leende komende jaren lager.

Kwaliteitscriteria handhaving

De regelgeving in het Wabo-domein is complex. De samenleving verwacht van de overheid een professionele kwaliteit van de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Hiervoor zijn eenduidige kwaliteitscriteria ontwikkeld. De kwaliteitscriteria maken inzichtelijk welke kwaliteit burgers, bedrijven en instellingen, maar ook overheden onderling en opdrachtgevers mogen verwachten bij de uitvoering of de invulling van de VTH-taken. De kwaliteitscriteria krijgen waarschijnlijk per 1 januari 2015 een wettelijke grondslag. Alle organisaties die wettelijke taken uitvoeren in het Wabo-domein moeten dan aan deze criteria voldoen. Minimaal moet worden voldaan aan de kwaliteitscriteria voor professionele uitvoering. Professionele uitvoering op lokaal niveau, in A2-verband en/of door verdergaande aansluiting de Regionale Omgevingsdienst (ODZOB). De gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard verkennen een verdergaande samenwerking

Informatisering en Automatisering

Een belangrijke ontwikkeling binnen de GRS A2 I&A is het migreren van de huidige drie ICT-omgevingen naar één gezamenlijke A2 ICT-omgeving en de migratie naar een nieuwe Microsoft Office omgeving. Verder is de A2 bezig om te komen tot harmonisatie van applicaties en het ondersteunen van bedrijfsvoeringsprojecten (zoals het Nieuwe Werken) en dienstverleningsprojecten (oa. doorontwikkeling van de website en het digitaal en zaakgericht werken). Daarnaast speelt I&A ook in de komende jaren een rol in de realisatie van de basisregistraties en INUP verplichtingen en de decentralisaties binnen het sociaal domein.

Toekomst RTV Horizon

RTV Horizon ontvangt jaarlijks een bedrag van € 4.350 voor de uitzending van raadsvergaderingen via radio en plaatsing van gemeenteberichten op de kabelkrant. Het uitgangspunt is dat vooralsnog voor 2015 uitgegaan wordt van hetzelfde totaalbedrag, maar dat dit bedrag aan andere activiteiten wordt besteed. Met het bestuur van Horizon is een aantal gesprekken gevoerd over toekomstige ontwikkelingen waarbij van beide kanten wensen zijn uitgesproken. Gesproken is over tv/radio-

opnames van actuele activiteiten, zoals Koninklijke onderscheidingen, interviews met bestuursleden en een politiek café.

Bezuinigingen personeel

In de kadernota 2014-2017 is een bezuinigingstaakstelling voor personeel opgenomen van €180.000,- per 2015. In 2014 is een bezuinigingsplan gemaakt om deze bezuiniging te kunnen realiseren. Het kunnen realiseren van deze bezuiniging vraagt een verandering in manieren van werken en heeft het maken van keuzes tot gevolg. De uitvoering van dit plan maar ook het opvangen van de consequenties van deze bezuiniging zal in de jaren na 2014 doorlopen. De in het coalitieakkoord opgenomen opgave om alleen voor het hoogst noodzakelijke bij gebrek aan kennis of het (tijdelijk) wegvallen van medewerkers personeel van derden en externe adviseurs in te zetten ligt uiteraard in het verlengde van de bezuinigingstaakstelling.

Ontwikkelingen in de rechtspositie van ambtenaren

De CAR-UWO waarin de rechtspositie van de ambtenaren is vastgelegd was op 1 januari 2013 afgelopen. Op dit moment worden er onderhandelingen gevoerd tussen de werkgevers (de VNG) en de vakbonden over een nieuwe cao. Deze onderhandelingen verlopen stroef. De inzet van de VNG is vernieuwing en modernisering van de cao. Op het moment dat er een akkoord is kan dit gevolgen hebben voor de interne afspraken en lokale regelingen en voor het personeelsbeleid.

Een andere belangrijke ontwikkeling is de normalisering van de rechtspositie van ambtenaren. In februari is de initiatiefwet hiervoor aangenomen. Dit wetsvoorstel beoogt een zo groot mogelijke eenvormigheid tussen de rechtspositie van ambtenaren en werknemers tot stand te brengen. Uitgangspunt daarbij is, dat de arbeidsverhoudingen bij de overheid uiteindelijk gelijk zouden moeten zijn aan de verhoudingen in het private bedrijfsleven, met uitzondering van die gevallen waarin er zwaarwegende argumenten zijn om dit niet te doen. De bedoeling is dat dit per 1 januari 2015 wordt ingevoerd. Er moet echter nog besluitvorming plaatsvinden in de eerste kamer. Wanneer hiertoe wordt besloten zal dit gevolgen hebben voor onze lokale regelingen op het gebied van P&O en op ons personeelsbeleid.

Ambities

Met betrekking tot het programma *Fundament* zet de coalitie in op:

- Bestuurlijke integriteit.
- Benaderen van (bestuurlijke) samenwerking in termen van partnership en denken vanuit mogelijkheden.
- Een representatieve en functionele inrichting van de raadszaal en het uitzenden van de raadsvergaderingen via de website.
- Openbare vergaderingen van het presidium.
- Keuzemogelijkheden in raadsvoorstellen en een beknopt verslag van de standpunten per fractie.
- Camerabeveiliging op o.m. industrie- en bedrijventerreinen, te beginnen bij de Poortmannen.
- Adequate handhaving.
- Bredere inzet van de BOA op kleine ergernissen in de openbare ruimte.
- Onderzoeken mogelijkheid herintroductie vrijwillige buurtwacht.
- Lagere bijdrage aan de Veiligheidsregio.
- Minimale inzet van externen.
- Realisatie van de personele bezuinigingen van €180.000.
- Burgers en bedrijven staan centraal: proactieve klantbenadering, positieve bejegening, servicegerichte houding en denken in mogelijkheden.
- Maximale inzet van social media naast de traditionele media.
- Vergroten burgerparticipatie.
- Het stimuleren en faciliteren van lokale initiatieven voor wat betreft evenementen.

Wettelijk nieuw beleid – Onvermijdbaar nieuw beleid – coalitieprogramma programma 1

Wat	Bedrag	I/S	V/N
Vernieuwen Raadzaal	PM		
Legesopbrengsten reisdocumenten: aanpassing door af te dragen Rijksleges en verwachte afgifte reisdocumenten.	€ 18.104	S	N
Legesopbrengsten (eigen verklaring) rijbewijzen: aanpassing ondermeer agv door het Rijk vastgestelde maximale tarieven.	€ 20.643	S	N
Informatiebeveiligingsplan GBA: middelen zijn per abuis in de meerjarenbegroting opgenomen, maar kunnen vrijvallen.	-€ 4.956	S	V
E-herkenning voor bedrijven: verplichting die voortvloeit uit het I-NUP programma.	€ 7.000 (2015) € 5.000 (2016)	I S	N N
Uitzenden raadsvergaderingen via website en aanschaf bandbreedte, server en apparatuur	PM PM		

Programma 2: Opgroeien

Algemene omschrijving

Het programma Opgroeien omvat de onderwerpen:

- Jeugd
- Onderwijs
- Passend Onderwijs
- Onderwijshuisvesting

Voorheen waren deze onderwerpen opgenomen in het programma 4 Onderwijs en Kinderopvang en programma 7 Volksgezondheid en Milieu.

Belangrijke ontwikkelingen

Transitie jeugdzorg

De jeugdzorg wordt ingrijpend gewijzigd. De Jeugdwet regelt een nieuwe jeugdzorg waarin gemeenten vanaf 1 januari 2015 bestuurlijk en financieel verantwoordelijk zijn voor het preventief jeugdbeleid en voor alle andere vormen van jeugdhulp inclusief de curatieve en zeer specialistische hulp.

De verantwoordelijkheden die naar de gemeenten overkomen zijn: jeugd-GGZ (kinderen met psychiatrische problematiek), hulp voor kinderen met een verstandelijke beperking (ook intramurale zorg), de gesloten jeugdzorg in het kader van ernstige opgroei- en opvoedingsproblemen, de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Het preventief jeugdbeleid is al langer bij de gemeenten ondergebracht.

De middelen en bevoegdheden voor alle vormen van zorg en hulp die nu nog onder de verantwoordelijkheid van provincie, rijk en zorgverzekeraars vallen, worden bij de gemeenten belegd. De achterliggende gedachte hierbij is dat gemeenten beter in staat zijn om – op basis van de specifieke situatie van het kind – maatwerk te leveren dicht bij het kind, en verbinding te leggen met andere leefdomen: zorg, onderwijs, werk en inkomen, sport en veiligheid. De decentralisatie van de jeugdhulp past hiermee in de grote veranderingen in het sociaal domein, zoals de decentralisatie van de AWBZ en de participatiewet.

Om invulling te geven aan deze verantwoordelijkheid staan de gemeenten voor een aantal opgaven:

Transformatieopgave

Het huidige jeugdstelsel functioneert onvoldoende. Een belangrijk knelpunt is de versnipperde manier van werken en de grote druk op gespecialiseerde zorg. De tekortkomingen in het huidige jeugdstelsel maken een transformatie van de jeugdzorg nodig die leidt tot:

- preventie en uitgaan van eigen kracht van jeugdigen, ouders en het sociale netwerk;
- minder snel medicaliseren, meer ontzorgen en normaliseren;
- eerder (jeugd)hulp op maat voor kwetsbare kinderen;
- integrale hulp met betere samenwerking rond gezinnen: één gezin, één plan, één regisseur;
- meer ruimte voor jeugdprofessionals en vermindering van regeldruk.

De transformatie willen we bereiken door de zorg, vroegtijdig, op maat en dicht bij de jeugdige te organiseren door het jeugdzorgstelsel (voor een deel) opnieuw in te richten.

Samenwerkingsopgave

Om de verantwoordelijkheden kwalitatief goed te kunnen organiseren is samenwerking met andere gemeenten noodzakelijk. Deze samenwerking vindt plaats op verschillende schaalniveaus.

A2-niveau:

Bestuurlijk is vastgesteld dat de voorbereidingen voor de 3 decentralisaties door de A2 gemeenten gezamenlijk opgepakt worden. Inhoudelijk betekent dit dat we in A2-verband het jeugdzorgstelsel (voor een deel) opnieuw inrichten en een gezamenlijk organisatiemodel ontwikkelen. We gaan hierbij uit van de bestaande zorginfrastructuur per gemeente. Zo hebben alle A2-gemeenten in de afgelopen jaren geïnvesteerd in de ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Als antwoord op de nieuwe taken en verantwoordelijkheden wordt het CJG fors versterkt, door te gaan werken met een generalistisch team op A2-niveau. Dit generalistisch team wordt ingezet op de complexe en meervoudige problematiek. Het werken met een generalistisch team moet leiden tot een lagere vraag naar specialistische inzet en instroom in de tweedelijns zorg.

Regionaal niveau (21-gemeenten)

Zeker voor de meer specialistische taken is het efficiënter en logisch dat gemeenten op regionaal niveau expertise bundelen en inkoopkracht versterken. Daarnaast opereren veel partners waarmee we als gemeente moeten gaan werken op regionale schaal.

- **Inkoop specialistische zorgvormen**

De regionale samenwerking richt zich met name op de inkoop van specialistische (dure) vormen van jeugdhulp. Veel specialistische vormen van jeugdhulp zijn in financieel en bestuurlijk opzicht niet afzonderlijk uit te voeren omdat ze voor een kleine, complexe doelgroep zijn. Het gaat hierbij om vormen zoals dagbehandeling, jeugdbescherming, jeugdreclassering, crisis hulp en intramurale zorg.

In regionaal verband is een voorstel in voorbereiding om gemeente Eindhoven aan te merken als regionale inkooporganisatie. De verwachting is dat alle 21-regiogemeenten een dienstverleningsovereenkomst aangaan met de gemeente Eindhoven. De 21-gemeente besluiten zelf op basis van een cafetariamodel wat zij wel of niet door gemeente Eindhoven laten inkopen.

- **Besluitvorming Regionaal Transitie Arrangement (RTA):**

In de Jeugdweg geldt voor 2015 een overgangsrecht voor cliënten. Dat betekent dat gemeenten voor 5.118,10 cm regionaal verband afspraken gemaakt hebben met betrekking tot:

- continuïteit van zorg voor zittende en wachtlijstcliënten per 31.12.2014
- het realiseren van de hiervoor benodigde infrastructuur
- het beperken van de frictiekosten als gevolg van de transitie.

De afspraken die in het kader van het RTA zijn gemaakt zijn:

- de zorg voor zittende en wachtlijstcliënten per 31 december 2014 kan worden voortgezet voor de duur van de indicatie, tot uiterlijk 31 december 2015.

- er worden aan zorgaanbieders geen garantie gegeven over budgetten, anders dan die direct samenhangen met de cliënten waarvoor zorgcontinuïteit in 2015 geldt.

In het RTA is verder als uitgangspunt opgenomen dat gemeenten niet verantwoordelijk zijn voor de frictiekosten die kunnen ontstaan naar aanleiding van de transitie jeugdzorg.

Zie hiervoor de notitie 'Verantwoord sturen' Regionaal Transitiearrangement Jeugdzorg Regio Zuidoost Brabant.

Financiële opgave

In de decembercirculaire 2013 zijn gemeenten geïnformeerd over de geschatte verdeling van het macrobudget. Voor Heeze-Leende is het (voorlopige) budget € 2.333.718. In de meicirculaire 2014 wordt het definitieve bedrag per gemeente bekend gemaakt op basis van de meest recente gegevens (historische gegevens over het gebruik van jeugdzorg op gemeentelijk niveau).

De decentralisatie betekent een forse financiële opgave. In bovengenoemd bedrag is voor 2015 reeds een rijkskorting van 4% verwerkt. Voor de jaren 2016 en 2017 wordt door het Rijk nogmaals een korting doorgevoerd van 5%. In totaal wordt van 2015 tot en met 2017 14% door het Rijk gekort. In deze korting zijn de eventueel hoger uitvallende kortingen op de AWBZ zorgvormen niet meegerekend.

Vanwege deze efficiencykorting moeten gemeenten met minder middelen uitvoering geven aan de nieuwe taken. Bovendien moet het al jaren stijgende beroep op jeugdzorg worden omgeboogen.

Voor het vormgeven van deze ombuiging vindt (in de regio Zuidoost Brabant) op de zorgvormen ambulante hulp, dagbehandeling en intramurale zorg een extra uitname van 6% van het rijksbudget plaats: de zogenaamde transformatiebijdrage. Deze transformatiebijdrage wordt ingezet op het versterken van de lokale/subregionale zorginfrastructuur, zodat we de nieuwe taken en transformatiedoelstellingen van de jeugdwet kunnen uitvoeren.

Dat betekent dat er, inclusief de korting die door het Rijk op het jeugdzorgbudget is toegepast, er in 2015 10%, in 2016 15% en vanaf 2017 20% minder budget voor de zorgvormen beschikbaar komt.

Financiële risico's

De meicirculaire van 2014 zal meer duidelijkheid over het transitiebudget geven. Het uitgangspunt is om de nieuwe taken binnen het feitelijke transitiebudget uit te voeren. Daarbij zijn de volgende financiële risico's en bijbehorende maatregelen te benoemen:

- 1 De toegang toe de jeugdzorg is niet volledig in handen van de gemeente. Ook artsen en rechters kunnen door verwijzen naar specialistische zorg. Hier hebben wij als gemeente weinig invloed op, maar wij zijn wel verantwoordelijk voor de kosten als het om onze inwoners gaat.

Maatregelen

→ Om te voorkomen dat artsen in de toekomst 'te snel' door verwijzen naar de (duurdere vormen) van specialistische zorg overleggen we in Heeze-Leende met de huisartsen en jeugdartsen. Naar aanleiding van deze overleggen is er nu al samenwerking op gang gekomen tussen de huisartsen en het CJG. De afstemming met huisartsen en jeugdartsen blijven we in de toekomst continueren.

- 2 In 2015 is een aanzienlijk gedeelte van de beschikbare middelen nodig voor de financiering van de transitiearrangementen om daarmee continuïteit van zorg te kunnen garanderen (conform besluitvorming Regionaal Transitiearrangement). Hierdoor ligt het beschikbare budget voor 2015 grotendeels vast op het moment dat de budgetten overgaan naar de gemeenten. De budgetten kunnen in 2015 dus nauwelijks aangewend worden voor de inhoudelijke vernieuwing van zorg (transformatie).

Maatregelen

→ Het is de ambitie om binnen dit budget inhoudelijke vernieuwing te realiseren door regionale afspraken te maken met zorgaanbieders. Gedacht kan worden aan zorgaanbieders die samenwerking opzoeken om overlap aan zorgaanbod te voorkomen (zie hiervoor de notities 21 voor de jeugd en 21 voor de jeugd, 2.0).

→ Verder is met de besluitvorming in het kader van het Regionaal Transitie Arrangement afgesproken om van het totale transitiebudget per gemeente een deel te reserveren voor de lokale/subregionale inhoudelijke vernieuwing (zogenaamde transformatiebijdrage). Deze middelen bestemmen we onder andere voor het implementeren van de jeugdhulp.

- 3 Het streven is door het sturen op inhoud en prestaties (transformatie) om de kosten in de jeugdzorg terug te brengen. De verwachting is dat op termijn er minder inzet op specialistische zorg noodzakelijk is. Het is de vraag of het lukt om het zorgaanbod en het beleid in 2015 al zodanig te transformeren dat de jaarlijkse toename van zorggebruik teruggebracht kan worden. Als we de gewenste transformatie niet of slechts gedeeltelijk kunnen realiseren dan kunnen er financiële risico's voor de gemeenten ontstaan.

Maatregelen

→ *Regionaal model voor risicospreiding*

Een vorm van risicospreiding is wenselijk bij de zeer dure ingrijpende vormen van specialistische jeugdzorg zoals intramurale zorg/gesloten jeugdzorg. Voor deze zeer dure zorgvormen is in de notitie '21 voor de jeugd' besloten tot gezamenlijke bekostiging met een *model voor risicospreiding*.

Dat betekent dat elke gemeente een prognose maakt van het volume dat zij nodig heeft voor deze vormen. De regio bekostigt op basis hiervan het totaalvolume, met toepassing van een verdeelsleutel. Het systeem is zo ingericht dat de gebruiker (gemeente) uiteindelijk de afgenomen zorg zelf betaalt.

Voorstel opvangen financiële risico's:

Ondanks het uitgangspunt, budget is leidend en de voorstellen om de risico's op te vangen, is de transitie jeugdzorg een complexe en uitdagende opgave. De transformatie van de jeugdzorg is een groeiproces en de jeugdhulp kent een open eind regeling (op bepaalde zorgonderdelen hebben gemeenten zelfs een leveringsplicht). Dat betekent dat op het moment dat het budget niet toereikend is er aanspraak gemaakt moet worden op de algemene reserves.

De middelen voor de transitie AWBZ, participatiewet en transitie jeugdzorg ontvangen we de eerste drie jaren in de vorm van een decentralisatie-uitkering sociaal domein. Aan u wordt voorgesteld om deze middelen te ontschotten en deze volledig voor het sociaal domein beschikbaar te stellen (zie ook hoofdstuk 2 bij de risico's ten aanzien van de algemene uitkering). Mocht binnen de decentralisatie-uitkering, het deel van het jeugdzorgbudget niet volledig worden aangewend dan wordt aan u voorgesteld om het restant op te nemen in een reserve voor het sociaal domein. Immers in de jaren 2016 en 2017 wordt binnen de jeugdzorg opnieuw een korting van respectievelijk 5% op het jeugdzorgbudget doorgevoerd.

Meer informatie over de transitie en transformatie van de jeugdzorg is te lezen in de notities: 'Verantwoord sturen' Regionaal Transitiearrangement Jeugdzorg Regio Zuidoost Brabant, '21 voor de jeugd' en '21 voor de jeugd, 2.0'.

Passend onderwijs

Er komt veel op het onderwijs af. Naast het behalen van de kerndoelen: lezen, schrijven, rekenen krijgen scholen een steeds grotere verantwoordelijkheid in het kader van 'de zorg in en om de school'. Vanaf 1 augustus 2014, met de invoering van de Wet Passend Onderwijs krijgen scholen zelfs een zorgplicht om alle kinderen een passend en thuisnabij aanbod te bieden.

In de zogenaamde OOGO's (Op Overeenstemming Gericht Overleg) stemmen regio-gemeenten en het onderwijs met elkaar af over zaken die raken aan de wettelijke taak van gemeenten: thuiszitters (leerplicht), de leerlingstromen (leerlingenvervoer), de benodigde onderwijsvoorzieningen en -faciliteiten (onderwijshuisvesting) en de aansluiting op de lokale jeugdzorgstructuur.

Gedurende de komende schooljaren zullen eventuele gevolgen van de invoering van de wet op deze thema's zichtbaar worden.

Integrale kindcentra

Er is toenemende aandacht voor het concept van de Integrale Kindcentra (IKC), die gericht zijn op de doorlopende ontwikkelingslijn van kinderen. De landelijke ontwikkeling waarin gesproken wordt over het aanbieden van een basisvoorziening van twee dagdelen peuteropvang voor alle peuters vanaf tweeënhalf jaar kan hier een belangrijke wending geven. Vanuit de visie op IKC's/de brede school wordt beoogd dat de scholen een expertisecentrum en ontmoetingsplek in de wijk worden rondom de aandachtgebieden onderwijs, jeugd, gezin, sport, cultuur, wijk en verenigingsleven. Met het oog op onderwijshuisvesting en de drie decentralisaties is het belangrijk te kijken welke functies een plek kunnen en mogen krijgen binnen de schoolgebouwen/ multifunctionele gebouwen (MFA's). Vanuit de landelijke regelingen Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en Brede Impuls Combinatiefuncties krijgen de doorgaande ontwikkelingslijn en het binnen- en buitenschools leren, lokaal hun uitwerking. Bovengenoemde ontwikkelingen maken dat er sprake is van veranderende verhoudingen tussen het onderwijs, de kinderopvang en de gemeente. In de toekomst zal het steeds vaker nodig zijn om jeugd(zorg)partners te betrekken bij het overleg van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). Er wordt daarom gekeken naar een meer integrale opzet van het overleg.

Onderwijshuisvesting

Er spelen verschillende trends en ontwikkelingen binnen de onderwijshuisvesting, zoals: de overheveling kosten buitenonderhoud primair en speciaal onderwijs per 1 januari 2015, passend onderwijs, ontwikkeling brede scholen/integrale kindcentra (IKC) en krimp. Deze hebben uiteraard ook hun invloed op de onderwijshuisvesting binnen Heeze-Leende. Een lastig aspect is dat door de huidige (politieke) situatie niet helder is hoe een aantal reeds voorgenomen maatregelen die van invloed zijn op onderwijshuisvesting zullen uitwerken. De vraag is ook welke rol, taak en verantwoordelijkheid het rijk, gemeenten en schoolbesturen moeten krijgen. Daarbij komt dat de gemeente te maken krijgt met grote bezuinigingen op het gebied van onderwijshuisvesting (motie Van Haersma Buma). Tegelijkertijd spelen er nog een aantal verschillende aanvragen in het kader van de onderwijshuisvesting die vragen om een integrale aanpak en waarbij het verstandig is om te anticiperen op de ontwikkelingen die voorliggen. In afstemming met woningcorporaties, schoolbesturen en kinderopvang wordt daarom een strategische visie Onderwijshuisvesting en daaraan gekoppeld een meerjarenplan ontwikkeld.

Ambities

Met betrekking tot het programma *Opgroeien* zet de coalitie in op:

- Implementatie van de decentralisatie Jeugdzorg waarbij het kind en het gezin centraal staan en niet de instanties;
- Omarming van kleine lokale initiatieven vanuit de doelgroep jeugd, met extra aandacht voor de doelgroep 12 tot 17-jarigen.
- In stand houden van de verordening kinderparticipatie vanuit het minimale beleid.
- Een gedragen toekomstgericht (gemeente, onderwijs en kinderopvang) onderwijshuisvestingsplan;
- Een goede koppeling tussen de Wet passend onderwijs en de decentralisatie Jeugdzorg.

Wettelijk nieuw beleid – Onvermijdbaar nieuw beleid – coalitieprogramma Programma 2

Wat	Bedrag	I/S	V/N
Passend onderwijs: Gevolgen van de invoering wet passend onderwijs op de beleidsthema's waarvoor de gemeente (wettelijk) verantwoordelijk is.	PM	S	N

Programma 3: Meedoen

Algemene Omschrijving

Het programma Meedoen omvat de onderwerpen:

- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Sport
- Accommodatiebeleid
- Kunst en cultuur
- Senioren/ouderenbeleid
- Dorpshuizen
- Volksgezondheid
- Subsidiebeleid

Voorheen stonden deze onderwerpen in programma 4 Onderwijs en kinderopvang, programma 5 Cultuur en recreatie, programma 6 Sociale voorzieningen en Maatschappelijke Dienstverlening en programma 7 Volksgezondheid en Milieu.

Belangrijke Ontwikkelingen

De nieuwe Wmo 2015

Het kabinet heeft in het regeerakkoord aangekondigd dat er met ingang van 2015 een nieuwe Wmo wordt neergezet. De afgelopen maanden heeft de voorbereiding van het wetsvoorstel "Wmo 2015" plaatsgevonden. De belangrijkste doelen kort samengevat:

De huidige 9 prestatievelden van de Wmo maken plaats voor 3 doelen:

- 1 Het bevorderen van sociale samenhang, de mantelzorg, het vrijwilligerswerk en de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente en daarnaast het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld;
- 2 Het bieden van opvang (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, beschermd wonen en verslavingszorg vallen hieronder);
- 3 Het ondersteunen van de participatie en zelfredzaamheid van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen, indien mogelijk in de eigen leefomgeving.

Daarnaast wordt in de nieuwe wet beschreven:

- Mantelzorgers en vrijwilligers moeten op enige wijze ondersteund worden door gemeenten;
- Gemeenten moeten voorkomen dat burgers op ondersteuning aangewezen zijn;
- Gemeenten moeten de zelfredzaamheid en participatie van cliënten ondersteunen door het bieden van algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. Daarbij kan ook een maatwerkvoorziening voor opvang worden geboden;
- De algemene voorzieningen moeten toegankelijk zijn voor iedereen, soms met een lichte toegangstoets. De algemene voorzieningen moeten de samenleving toegankelijker maken voor mensen met een beperking. De algemene voorzieningen zijn voorliggend op maatwerkvoorzieningen.
- In de wet is een maatwerkvoorziening een individuele voorziening. Voor maatwerkvoorzieningen geldt in veel gevallen een inkomensafhankelijke eigen bijdrage.
- De compensatieplicht in de huidige Wet maatschappelijke ondersteuning wordt vervangen door de breder geformuleerde resultaatverplichting. Hierdoor wordt benadrukt dat de gemeente en burger de ruimte hebben om te komen tot oplossingen die zijn toegesneden op individuele en lokale omstandigheden.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteit en continuïteit van de voorzieningen.

De nieuwe Wmo is nog niet definitief vastgesteld door de 2^e en 1^e kamer. Pas dan kunnen de wijzigingen ingaan per 1 januari 2015.

Wat gaat er (financieel) veranderen?

Met de invoering van de nieuwe Wmo 2015 komt er een aantal nieuwe taken en doelgroepen over naar de gemeenten. Het gaat om de functie begeleiding en kortdurend verblijf uit de AWBZ en 5% van de functie persoonlijke verzorging. Met de middelen die gemeenten hiervoor ontvangen, wordt de totale begroting voor de Wmo fors groter dan op dit moment het geval is. Eerste cijfers laten zien dat het om bijna een verdubbeling gaat (zie tabel 1.1.).

Tegelijkertijd gaat deze overheveling van taken en budgetten gepaard met forse bezuinigingen. Bij begeleiding en kortdurend verblijf gaat het om een bezuiniging van 25% en bij de persoonlijke verzorging wordt 15% bezuinigd op het huidige budget in de AWBZ.

Tevens wordt ook bezuinigd op de bestaande budgetten (€ 432.796) van de Wmo. Het kabinet heeft het voornemen om het budget voor hulp bij het huishouden met 40% te korten. Voor de andere voorzieningen (zoals rolstoelen, scootmobielen, woningaanpassingen) zijn de gevolgen minder. Nieuw is de mogelijkheid om bij het verstrekken van een rolstoel een eigen bijdrage te vragen.

In de nieuwe Wmo blijft de mogelijkheid bestaan voor mensen met een maatwerkvoorziening om de ondersteuning met een PGB zelf in te kopen. Nieuw is echter, dat het geld niet meer op rekening van de cliënt wordt gestort, maar beheerd wordt door de Sociale Verzekeringsbank, die de betaling aan de zorgaanbieder of leverancier doet.

Vanaf 1 januari 2015 komen ook de middelen die nu via een AWBZ-subsidieregeling naar MEE gaan voor cliëntondersteuning, naar de gemeenten. Landelijk liggen er afspraken om, bij voorkeur op regionaal niveau, met de regionale MEE-organisatie afspraken te maken over de inzet van deze middelen. Deze gesprekken lopen nog en de afspraken zijn nog niet definitief.

De middelen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen voor GGZ-cliënten gaan naar de centrumgemeenten. Voor ons is dit Eindhoven. Er moeten afspraken worden gemaakt tussen Eindhoven en de regiogemeenten over de inzet van deze middelen.

Deze veranderingen betekenen een forse verschuiving van taken en accenten, en hebben gevolgen zowel voor de burger als intern in de organisatie. De gemeente zal nieuwe, nog relatief onbekende, doelgroepen, moeten ondersteunen met minder middelen. Ook voor de bestaande doelgroep in de huidige Wmo zal de ondersteuning anders ingericht moeten worden. Niet iedereen die op dit moment hulp bij het huishouden ontvangt uit de Wmo, zal dit in de toekomst kunnen behouden (vanwege de 40% korting). In 2014 wordt onderzocht op welke dit gerealiseerd kan worden.

Daarnaast is de verwachting, dat extra personele inzet noodzakelijk is, vanwege de nieuwe doelgroepen en de implementatie/uitvoering van de nieuwe Wmo. Waarbij zowel bestaande taken als nieuwe of aangepaste taken uitgevoerd moeten worden.

Waarschijnlijk komt er één deelfonds sociaal domein, dat wil zeggen een gezamenlijk budget voor de drie decentralisaties (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet). Dit deelfonds sociaal domein zou op 1 januari 2015 van kracht zijn. De verdeling van de budgetten jeugd en Wmo zal in 2015 plaatsvinden op basis van historische gegevens. Vanaf 2016 wordt een objectief verdeelmodel geleidelijk ingevoerd.

A2 samenwerking

Bestuurlijk is vastgesteld dat de voorbereidingen voor de 3 decentralisaties door de A2 gemeenten gezamenlijk opgepakt worden. Kerngedachte van de samenwerking is dat de kennis en kunde van de drie gemeentelijke organisaties worden gebundeld waardoor synergie-effecten en kostenvoordelen ontstaan, in termen van het verminderen van de kwetsbaarheid, versterken van de kwaliteit en een hogere effectiviteit en efficiency. In een latere fase zal worden bezien of voor wat betreft de Wmo ook (delen van) de uitvoering gezamenlijk wordt opgepakt.

De Kanteling

In 2012 is het team van het Loket maatschappelijke ondersteuning gestart met het werken volgens de methodiek van de Kanteling. Deze werkwijze komt in de nieuwe Wmo 2015 nog duidelijker naar voren komen, omdat de Kanteling verankerd is in de nieuwe Wet. Het belangrijkste in de Kanteling en het bijbehorende (keukentafel)gesprek is dat eerst gekeken wordt naar wat de (ondersteunings)behoefte is, voordat er over oplossingen gesproken wordt. Niet alleen de beperking is belangrijk, maar ook de context waarin de inwoner de beperking ervaart. Met de kanteling wordt getracht de eigen verantwoordelijkheid te stimuleren en de zelfredzaamheid van inwoners te vergroten via eigen kracht, inzet sociale netwerk en/of algemene en collectieve voorzieningen.

Risico's invoering nieuwe Wmo:

Er zijn grote (financiële) risico's verbonden aan de invoering van de nieuwe Wmo omdat deze gepaard gaat met een fikse bezuiniging. Helaas bestaat er op dit moment nog geen definitieve duidelijkheid over de budgetten. Er is een eerste inzicht geboden, met een voorlopige verdeling van het

macrobudget per gemeente in 2015. Op basis van de realisatiecijfers 2013 wordt in de meicirculaire 2014 een definitief inzicht geboden.

Budget voor nieuwe taken 2015	Budget bestaande taken 2015	Huidig budget bestaande taken 2014
€ 1.606.927	€ 1.158.571	€ 1.591.367

Tabel 1.1.

Toelichting: Op de bestaande taken Wmo wordt per 1 januari 2015 € 432.796 bezuinigd.

Totaal budget voor de Wmo per 1 januari 2015 is € 2.765.498

Voor cliëntondersteuning (overheveling AWBZ-Wmo/middelen MEE) ontvangt de gemeente in 2015 een budget van € 156.202.

De belangrijkste (financiële) risico's op een rij:

- 2015 is een overgangsjaar, dat wil zeggen dat cliënten die vanuit de AWBZ naar de Wmo overgeheveld worden nog een jaar lang hun rechten behouden op de bestaande (duurdere) zorg. De enige mogelijkheid om overgangsccliënten voor 1 januari 2015 aangepaste, goedkopere voorzieningen te bieden, is via individuele gesprekken. Dit is ook het voornemen door het project ondersteuningsarrangement uit te voeren (vastgesteld door de gemeenteraad januari 2014).
In 2014 wordt in dit kader een pilot uitgevoerd, waardoor kennis wordt gemaakt met de functie 'begeleiding' en 'kortdurend verblijf' door de gemeente. Hierdoor zijn we beter in staat om aan te geven welke activiteiten nodig zijn om de nieuwe taak inhoudelijk vorm te geven, tevens draagt de pilot bij aan een zorgvuldige overgang van de AWBZ-clieënten naar de Wmo. Op basis van de gegevens uit de pilot kan nieuw beleid worden gemaakt en de verordening worden geformuleerd. Pas als beleidsplan en verordening zijn vastgesteld en nieuwe contracten zijn afgesloten met aanbieders (via bestuurlijke aanbesteding), mag een nieuw aanbod gedaan worden aan de cliënten. De verwachting is dat verschillende cliënten in beroep zullen gaan indien een nieuw ondersteuningsaanbod wordt gedaan, wat weer beroepszaken oplevert. Voor het bezoeken van alle cliënten is de termijn tot 1 januari 2015 erg krap.
- Gemeenten hebben nu nog geen concreet beeld van het aantal cliënten dat overgeheveld wordt vanuit de AWBZ naar de Wmo. Noodzakelijk is een tijdige en complete dossieroverdracht van zorgverzekeraars naar gemeenten. De onduidelijkheid over de budgetten en het aantal cliënten vormt een risico voor de inschatting van uitgaven in 2015.
- Veel cliënten met begeleiding en kortdurend verblijf ontvangen een persoonsgebonden budget (PGB). Hierbij zijn de mogelijkheden om de bezuinigingen door te laten werken zeer beperkt. Gemeenten mogen geen generieke korting op het PGB opleggen en kunnen voor PGB geen tariefsafspraken met aanbieders maken.
- Stapeling van effecten bij 'kwetsbare' groepen waardoor zij mogelijk een groter beroep gaan doen op voorzieningen uit de Wmo. Stapeling door wijzigingen participatiewet, aanpassingen in de zorgverzekeringswet en aanpassingen binnen de AWBZ. Bijvoorbeeld: Afschaffing van de lagere zorg zwaarte pakketten (ZZP's) leidt tot een grotere vraag naar Wmo-voorzieningen. Er is onvoldoende financiële compensatie voor de uitstroom van intramuraal naar extramuraal, waardoor de gemeente voor de meerkosten opdraait.
- De afstemming met zorgverzekeraars verloopt moeizaam met als risico dat extra kosten voor de gemeente ontstaan: er zijn (nog) geen duidelijk afspraken gemaakt over behandeling (zorgverzekeringswet) versus begeleiding (Wmo), en over persoonlijke verzorging (zorgverzekeringswet) versus begeleiding (Wmo).
- De afstemming met AWBZ/zorgkantoor is complex. De gemeente wordt verantwoordelijk voor kortdurend verblijf, maar wanneer is er sprake van kortdurend verblijf (Wmo) en wanneer is het langdurig verblijf (WLZ). Risico is, dat meer kosten voor rekening van de gemeente komen.

- De Wmo kent een open eind financiering. Op basis van indicatie worden voorzieningen verstrekt. Vooraf is moeilijk in te schatten hoeveel verstrekkingen worden uitgevoerd, waardoor het risico aanwezig is dat het geraamde budget wordt overschreden.

Risico's kunnen deels opgevangen worden door:

1) Uitgangspunt is dat het budget sociaal domein (vanuit het Rijk) leidend is voor het beleid. Dit is een complexe en uitdagende opgave. De decentralisatie is een groeiproces en kent een open eind regeling. Dat betekent dat op het moment dat het budget niet toereikend is er aanspraak gemaakt moet worden op de algemene reserves.

2.) Gezien alle risico's wordt mogelijk een beroep gedaan op de bestaande reserve wmo.

3) Om de risico's enigszins te monitoren heeft Staatssecretaris Van Rijn (VWS) toegezegd dat hij gemeenten niet in de kou laat staan. Daartoe laat hij een financiële monitor uitvoeren. Het kabinet gaat de financiële effecten van het overgangsrecht in 2015 volgen. Knelpunten als gevolg hiervan worden met gemeenten besproken en in 2015 aangepakt. Het kabinet onderkent dat gemeenten al in 2015 voor een forse opgave staan.

De middelen voor de decentralisatie AWBZ, participatiewet en transitie jeugdzorg ontvangen we de eerste drie jaren in de vorm van een decentralisatie-uitkering sociaal domein. Deze middelen moeten ontschot en volledig voor het sociaal domein beschikbaar gesteld worden. Mocht binnen deze decentralisatie-uitkering, een deel van het budget niet volledig worden aangewend dan wordt voorgesteld om het restant op te nemen in een reserve voor het sociaal domein (zie ook hoofdstuk 2 bij de risico's ten aanzien van de algemene uitkering).

Accommodatiebeleid

De invoering van de wet markt en overheid heeft voor de gemeente organisatorische en financiële consequenties. Er zal bekeken moeten worden of er bij de activiteiten die worden aangeboden in de gemeentelijke accommodaties, sport en cultuur, sprake is van een activiteit van algemeen belang. Als dat niet zo is dan moeten tenminste de integrale kosten worden doorberekend.

De uitkomst van de businesscase 'Centrale sportaccommodatie' zal bepalend worden voor de toekomst van de sportaccommodaties.

Toekomst Dorpshuizen

En groot deel van het culturele leven speelt zich af in de dorpshuizen en dat zal in de toekomst alleen maar meer worden. Valentijn bestaat 50 jaar, een nieuwe Meent is in ontwikkeling en 't Perron is nu 3 jaar uit de startblokken en bereikt een steeds groter publiek.

Voor drie verschillende dorpshuizen drie verschillende achtergronden en ook drie verschillende perspectieven. Blijven bouwen aan een spilfunctie in een kleinere kern voor Valentijn. De Meent kan zich langzamerhand richten op een nieuwe start in een nieuw gebouw. 't Perron gaat zich ook richten op andere doelgroepen, zoals bijvoorbeeld jongeren tussen 15 en 25.

Ook dorpshuizen moeten voldoen aan de drank- en horecawetgeving. Dit heeft niet alleen gevolgen voor de beheersstructuren, maar ook voor de drankprijzen. De Wet markt en overheid heeft voor de gemeente organisatorische en financiële consequenties. Er zal bekeken moeten worden of er sprake is van een activiteit van algemeen belang.

Bibliotheek

Met het raadsbesluit van november 2014 moet er vanaf 1 januari 2015 een forse bezuiniging doorgevoerd worden, waarbij de bibliotheek gehuisvest blijft in 't Perron. Dit betekent dit dat er vanaf 2015 een onbemande bibliotheek zal zijn, waarbij men zelf de gewenste materialen via een digitaal systeem uitleent en inlevert. Tijdens een beperkt aantal zogenoemde service uren zullen er medewerkers aanwezig zijn om inhoudelijke vragen te beantwoorden, adviezen te geven en knelpunten op te lossen. Tevens zal er nog een aantal uur beschikbaar blijven voor een (senior)medewerker die de contacten en activiteiten met de scholen en instellingen coördineert en uitvoert.

Ambities

Met betrekking tot het programma *Meedoen* zet de coalitie in op:

- Implementatie decentralisatie AWBZ (nieuwe wmo).
- Het omarmen van door burgers geïnitieerde zorgcorporaties en van dorpsondersteuners.
- Het daadwerkelijk dichterbij brengen van zorg bij de mensen. Beslissen mét de zorgvragers en niet óver de zorgvragers.
- Het overeind houden van de vangnetfunctie in het armoedebeleid.
- Het toewerken naar geclusterde sportaccommodaties in overleg met de Sportraad.
- Het inzetten van sportconsulenten om bewegen voor ouderen te stimuleren.
- Uitwerking en realisatie van de sportvisie i.s.m. de Sportraad.
- Onderzoek laten doen naar nut en noodzaak van een cultuurnota;
- Gelijkstelling in de exploitatieopzet en de structuur van alle dorpshuizen. De (exploitatie)structuur conform 't Perron is hierin een goed voorbeeld.
- Handhaving van de bibliotheek in 't Perron.
- Verzilveren van kennis en kunde van senioren in het bedrijfsleven en bij (sport-)verenigingen.
- Meer en betere toepassing van domotica en e-zorg tbv zelfredzaamheid.

Wettelijk nieuw beleid – Onvermijdbaar nieuw beleid – coalitieprogramma programma 3

Wat	Bedrag	I/S	V/N
Bijdragen aan Dommelregio Lumensgroep zijn abusievelijk te laag in de meerjarenraming opgenomen.	€ 2.150	S	N
Middelen voor burgerinitiatieven, toe te voegen aan het subsidiebudget. Het gaat om burgerinitiatieven op het gebied van : - zorgcoöperaties - duurzaamheid - jeugd 12-17 jaar Het kader hiervoor moet nog nader worden uitgewerkt.	€ 10.000	S	N

Programma 4: Wonen

Algemene Omschrijving

Het programma Wonen omvat de volgende onderdelen:

- Volkshuisvesting
- Verkeer
- Openbare ruimte
- Woonwagenbeleid
- Monumenten
- Wabo
- Grondbeleid
- Gemeentelijk Vastgoed

Voorheen stonden deze onderwerpen in programma 1 Veiligheid en Verkeer, programma 2 Openbare ruimte, programma 7 Volksgezondheid en Milieu en programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.

Belangrijke Ontwikkelingen

De verkoop van particuliere bouwpercelen blijft als gevolg van de recessie achter bij de oorspronkelijke verwachting. Er is dus sprake van een kopersmarkt, meer ruimte voor collectief particulier opdrachtgeverschap zou meer kopersinteresse kunnen betekenen.

Door de recessie – die langer duurt dan verwacht – hebben wij al een aantal jaren te maken met een lage uitgifte van bedrijfskavels. Ondanks dat in het gehanteerde economische model van het CPB uitgegaan wordt van een lage economische groei blijft de afzet toch ver achter bij de in de Bedrijventerreinvisie aangegeven (langjarige gemiddelde) prognoses. Voor de gemeentelijke gebouwen wordt in 2015 het planmatig onderhoud verder uitgewerkt. Als gevolg van de eerder ingezette bezuinigingen zal de kwaliteit van de openbare ruimte afnemen.

Ambities

Met betrekking tot het programma *Wonen* zet de coalitie in op:

- De Bulders blijft leidend in het woningbouwprogramma, zoals ook vastgelegd in de Woonvisie.
- De prestatieafspraken die gemaakt worden met Wocom zullen gebruikt worden om herontwikkeling van bestaand woningbouwbezit te stimuleren.
- Het opnieuw inzetten van de Starterslening wordt onderzocht.
- Levensloopbestendig bouwen, o.a. in De Bulders
- Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) wanneer initiatieven zich voordoen.
- Natuurcompensatie bij ruimtelijke ontwikkelingen niet alleen op de locatie zelf, maar bij voorkeur in de ecologische hoofdstructuur.
- Voor wat betreft verkeer wordt ingezet op voortzetting van het reeds ingezette beleid. Aanleg van de wijkontsluitingsweg, stimulering van openbaar vervoer blijven speerpunt.
- Het borgen van kwalitatief goed onderhoud aan de gemeentelijk wegen, fietspaden en voetpaden blijft een aandachtspunt. Met name het fietspad tussen Sterksel en Leende zal voor de fietser aantrekkelijker gemaakt worden. Hiervoor wordt € 125.000 vrijgemaakt.
- Het initiatiefvoorstel klein onderhoud wordt structureel in het onderhoudsprogramma wegen opgenomen. Binnen de huidige budgetten zou dit een stijging van € 70.000 van de dotatie met zich meebrengen.
- De parkeerdruk in het centrum van Heeze zal bestreden worden met het omvormen van de huidige gymzaal aan de Spoorlaan naar een parkeerterrein. Dit wordt meegenomen in de Centrumvisie Heeze.
- Door bewoners te betrekken bij de realisatie en onderhoud van speelvoorzieningen kunnen zowel kosten gedrukt worden als draagvlak voor de beperkingen behaald worden.
- Per 2016 wordt onkruidbestrijding in verharding met chemische middelen verboden. De verwachting is dat de kosten voor onkruidbestrijding zullen stijgen tot € 90.000. Een stijging van € 75.000 ten opzichte van het huidige budget. 2015 benutten we voor het opstellen van een bestek en inkoop van deze dienst, kosten €10.000.
- De meldingssystematiek voor openbare ruimtemeldingen zal burgervriendelijk gemaakt worden. Inzet van moderne communicatiemiddelen is daarbij leidend

Wettelijk nieuw beleid – Onvermijdbaar nieuw beleid – coalitieprogramma programma 4

Wat	Bedrag	I/S	V/N
Onkruidbestrijdingen op verhardingen: In 2016 zal het niet langer toegestaan zijn om onkruid te bestrijden met chemische middelen.	€ 75.000	S	N
In de loop van 2015 zal hiervoor een nieuwe aanbesteding plaats vinden.	€ 10.000	I	N
Storting onderhoud gebouwen in overeenstemming met onderhoudsplannen brengen: De provincie en de accountant hebben de afgelopen jaren steeds opgemerkt dat zowel de onderbouwing als de storting in de voorziening ontoereikend waren. Het MJOP komt in september in de gemeenteraad, maar de financiële consequenties wordt meegenomen in deze Kadernota. Om het onderhoud uit te kunnen voeren, is een jaarlijkse extra storting in de onderhoudsvoorziening noodzakelijk. Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst van 27 april 2014 is de gemeenteraad hiervan op de hoogte gesteld.	€ 95.000	S	N
Zorgplicht bomen VTA-inspecties: Het monitoren en vastleggen van onderhoud van bomen is een ontwikkeling die de laatste jaren steeds meer tijd vergt. Deze monitoring is noodzakelijk om gedekt te blijven bij schade aan derden.	€ 10.000	S	N
Kleur aanbrengen fietsstrook tussen Leende en Sterksel. Dit wordt nader uitgewerkt, financieel uitgewerkt en op een later tijdstip aan de gemeenteraad voorgelegd.	PM		
Initiatiefvoorstel "klein onderhoud openbare ruimte".	€ 70.000	S	N
Omvormen van gymzaal Spoorlaan naar een parkeerterrein.	PM		

Programma 5: Werken

Algemene omschrijving

Programma 6 omvat de onderwerpen:

- Economische zaken
- Recreatie en toerisme
- Werk en inkomen
- Participatie
- Streekontwikkeling Boven Dommel

Voorheen waren deze onderwerpen verdeeld over programma 3 Economische zaken, programma 5 Cultuur en recreatie en programma 6 Sociale Voorzieningen en Maatschappelijke Dienstverlening.

Belangrijke ontwikkelingen

Brainport

In de regio is volop aandacht voor het bevorderen van kennis en innovatie, dé sleutelwoorden voor het Brabantse bedrijfsleven. De gemeenten in en rondom het Stedelijk Gebied Eindhoven zien samenwerking als noodzaak vanuit hun gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een optimale ontwikkeling van het Brainport2020-programma, om tot de technologische top-3 van Europa en de top-10 van de wereld te horen. Een woon- en leefomgeving van hoge kwaliteit is voorwaarde voor een aantrekkelijke vestigingsplek voor nieuwe inwoners (groen, rust, glasvezel, hoogwaardig winkelaanbod).

In Heeze-Leende zijn belangrijke innovatieve kenniscentra van bovenlokale aard gevestigd. Onze gemeente zoekt daarom actief aansluiting met Brainport en met het Expat Center Brabant.

Intensivering samenwerking op het gebied van recreatie en toerisme

Samenwerking met de omliggende gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme is steeds belangrijker. Een bezoeker of toerist wordt zelden aangetrokken door een gemeente; een bezoeker komt voor een gebied, een streek, een regio, waar men langer kan vertoeven. Een bezoeker of toerist denkt niet in gemeentegrenzen, dus moeten gemeenten dat ook niet doen op het gebied van recreatie en toerisme.

Daarom zet gemeente Heeze-Leende in op verdergaande (grensoverschrijdende) samenwerking op het gebied van recreatie en toerisme bij zowel de Groote Heide als de Strabrechtse Heide. Daarbij wordt actief samenwerking gezocht op andere terreinen zoals natuur en milieu, historie, kennis en innovatie.

In het economisch uitvoeringsplan is de professionalisering van recreatie en toerisme cq. Recreatief Heeze-Leende (RHL) als actiepunt opgenomen. In het coalitieakkoord is de ambitie uitgesproken om de samenwerking met RHL te continueren. Dit zal nader worden uitgewerkt.

Werk en inkomen

Buig

Ook in 2013 en begin 2014 is de situatie op de landelijke arbeidsmarkt niet verbeterd. Het aantal WW-uitkeringen is in het afgelopen jaar met 16% toegenomen. Ook de regionale arbeidsmarkt staat onder druk. Het aantal NWW'ers (geregistreerde werkzoekenden) in Heeze-Leende is in 2013 met 50% toegenomen. Een krachtig herstel wordt op korte termijn niet verwacht. Het Centraal Planbureau verwacht dat het aantal bijstandsgerechtigden in 2014 en 2015 verder zal toenemen. Daarna wordt een afname verwacht. Ondanks deze slechte situatie op de arbeidsmarkt is het aantal uitkeringsgerechtigden in 2013 minder sterk toegenomen dan landelijk.

	Heeze-Leende	Nederland
2010	81	308.000
2011	83	326.000
2012	99	329.000
2013	104	361.000
1-april-14	105	366.000
toename 2011	2%	6%
toename 2012	19%	1%
toename 2013	5%	10%
toename 2014	1%	1%

Mede gezien de extra initiatieven die recent gestart zijn in de regio Eindhoven om meer uitkeringsgerechtigden naar werk te begeleiden, zoals het opzetten van een Regionaal Werkbedrijf en screening van uitkeringsgerechtigden naar arbeidsmogelijkheden, wordt er geen sterke toename van het aantal uitkeringsgerechtigden in de komende jaren verwacht. Uitgangspunt bij de meerjarenraming is dat het aantal uitkeringsgerechtigden zich meerjarig gelijk aan de landelijke prognose ontwikkelt.

	Heeze-Leende	Nederland
2013	104	361.000
1-4-2014	105	366.000
2014	108	385.000
2015	112	390.000
2016	111	385.000
2017	108	375.000
2018	104	360.000
mutatie 2014	4%	7%

mutatie 2015	4%	1%
mutatie 2016	-1%	-1%
mutatie 2017	-3%	-3%
mutatie 2018	-4%	-4%

Voor de dekking van de uitkeringslasten ontvangen de gemeenten het budget BUIG. Landelijk behoort het budget afdoende te zijn om de landelijke uitkeringslasten te dekken. Gemeenten met minder dan 25.000 inwoners ontvangen hun budget op basis van het aandeel in de historische lasten (t-2). Als gevolg van de relatief geringe toename van het aantal uitkeringsgerechtigden in 2013 zal het toegekende budget vanaf 2015 naar verwachting voldoende hoog zijn om de jaarlijkse uitkeringslasten te dekken. Overigens wordt vanaf 2015 het landelijke budget BUIG op een andere wijze over de gemeenten verdeeld. Aangezien de keuze voor een nieuw verdeelmodel nog niet gemaakt is, is de impact hiervan niet te voorspellen.

Participatiewet

Ondanks dat het besluitvormingsproces nog niet geheel afgerond is, zal de participatiewet naar verwachting per 1 januari 2015 in werking treden. In de Participatiewet worden de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en een deel van de Wajong samengevoegd. Ook worden de criteria om in aanmerking te komen voor een Wajong-uitkering aangescherpt en stopt de instroom van de WSW. Gevolg hiervan is dat meer mensen beroep moeten doen op een bijstandsuitkering.

Het doel van deze wet is zo veel mogelijk mensen, onder wie ook mensen met een arbeidsbeperking, aan het werk te krijgen. Hiervoor stelt de Participatiewet een aantal nieuwe instrumenten beschikbaar zoals garantiebannen, regionale werkbedrijven, nieuw beschutwerken en loonkostensubsidie.

Wajong vanaf 2015

Met de invoering van de Participatiewet worden de criteria om in aanmerking te komen voor de Wajong aangescherpt. De Wajong is er vanaf 2015 dan nog alleen maar voor jonggehandicapten die duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben en voor de zittende Wajongers met arbeidsvermogen. Het arbeidsvermogen van het zittende bestand van Wajongers zal door het UWV (her) beoordeeld worden. Nieuwe jonggehandicapten met arbeidsvermogen vallen onder de Participatiewet. Zij zullen door gemeenten worden ondersteund bij re-integratie en/of een (bijstands)uitkering.

Wsw

Met de ingang van de Participatiewet op 1-1-2015 stopt de instroom van de Wsw. Dit betekent dat het totaalbestand met huidige Wsw-werknemers in de toekomst af zal nemen. In plaats hiervan komen er andere instrumenten om mensen met een arbeidsbeperking een plek op de arbeidsmarkt te laten vinden als beschut werk en de loonkostensubsidie.

Beschut werk

Met het sluiten van de toegang tot de Wsw wordt beschut werken opgebouwd. Op termijn zullen er landelijk 30.000 beschut werkplekken gerealiseerd worden. De voorziening beschut werken is bedoeld voor mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een dusdanige begeleiding en aanpassing op de werkplek nodig hebben, dat er weinig mogelijkheden bij een reguliere werkgever zijn. Met de voorziening beschut werk kan de gemeente deze mensen in een dienstbetrekking laten werken. Per arbeidsmarktregio zal onderzocht worden hoe beschut werken het beste vorm kan worden gegeven. Het kabinet wil het volume aan sw/beschut werken terug brengen naar ca 30% (drie eruit, een erin). Dit wordt ondersteund met een bezuiniging op de vergoeding per plek van ca 25%.

Loonkostensubsidie

Om het werkgevers aantrekkelijker te maken iemand met een arbeidsbeperking aan te nemen kan de gemeente loonkostensubsidie verstrekken. Door de loonkostensubsidie verdienen arbeidsgehandicapte werknemers minstens het minimumloon.

Baanafspraken

In het sociaal akkoord hebben de sociale partners zich verbonden aan de doelstelling om meer mensen met een arbeidsbeperking aan de slag te helpen. De gemaakte afspraken zijn niet vrijblijvend want er treedt een wettelijke quotumregeling in werking als de afgesproken aantal banen niet wordt

gehaald. De eerste beoordeling of het wettelijk quotum in werking dient te treden vindt plaats over 2015.

Kosten

De Participatiewet komt grotendeels tegemoet aan de wens om meer maatwerk te bieden bij het begeleiden naar werk van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Tegelijk wordt sterk gesneden in de budgetten. De potentiële doelgroep van de Participatiewet wordt groter, waardoor er een grote druk is om deze mensen regulier aan het werk te krijgen.

De middelen voor Jeugdwet, Wmo en Participatiewet worden samengevoegd in één sociaal deelfonds. Binnen dit deelfonds kan met middelen geschoven worden. Uitzondering hierop is het budget BUIG; dat is geoormd voor uitkeringen.

De exacte verdeling van de middelen die beschikbaar zijn op basis van de Participatiewet in relatie tot de decentralisaties sociaal domein per 2015 is nog niet bekend. Het rijk streeft ernaar om gemeenten hierover in de meicirculaire 2014 te informeren.

De vormgeving van de dienstverleningsstructuur Participatiewet vindt plaats in nauwe samenwerking met de gemeenten in de 'Ergon-regio'. De afstemming tav. de 3D's (decentralisaties) vindt plaats in A2-verband. Ondanks dat het wetsvoorstel formeel nog niet vastgesteld is en de financiële inbedding nog niet volledig helder is, wordt bij de implementatie het uitgangspunt gehanteerd "beleid volgt budget". Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat dit haalbaar is, echter hierin schuilt een zeker risico.

Streekontwikkeling Boven-Dommel

Streekontwikkeling Boven-Dommel richt zich op de ambitie om de kennis en kunde uit de Brainportregio te benutten om de kernkwaliteiten in de streek te versterken. Beleving en innovatie wordt gecombineerd met de kernthema's landbouw, natuur, landschap, cultuurhistorie, toerisme & recreatie, water, landbouw, leefbaarheid en energie. Op deze manier wordt een relatie gelegd tussen stad en platteland.

De gemeentes Cranendonck, Eindhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre, het SRE, waterschap de Dommel en provincie Noord-Brabant hebben in september 2012 een samenwerkingsovereenkomst gesloten waarin afgesproken is dat ze voor 4 jaar deelnemen aan het gebiedsnetwerk. Door de transitie van het SRE moesten een aantal zaken binnen het streeknetwerk anders georganiseerd worden. In 2014 is daarom een traject in gang gezet tot het oprichten van een gebiedscoöperatie.

Ambities

Met betrekking tot het programma *Werken* zet de coalitie in op:

- Het continueren van de goede samenwerkingsrelaties op het gebied van economische zaken en recreatie en toerisme.
- Het meedenken met, en het bieden van alle ruimte aan de agrarische ondernemer binnen de beperkte mogelijkheden die er zijn.
- Het positief benaderen van verzoeken om pick-up points.
- Het kritisch bekijken van onze lokale regels op eventuele overbodigheid.
- De samenwerking in Transnationaal Landschap de Groote Heide verder uitbouwen en hiervoor €10.000 ramen, onder de voorwaarde dat de andere deelnemende gemeenten dit ook doen.
- Voortzetting van de samenwerking bij de Strabrechtse Heide
- Continueren van de samenwerking met Recreatief Heeze-Leende.
- Mensen met een uitkering via maatschappelijke stages en werkgelegenhedenprojecten werkervaring laten opdoen.
- Inzet van Ergon bij groenonderhoud en andere, nog nader te verkennen, terreinen zoals schoonmaak;
- Sociale activering door beschermde werkplekken aan te bieden bij de gemeente en dit ook te stimuleren bij ondernemers.

Wettelijk nieuw beleid – Onvermijdbaar nieuw beleid – coalitieprogramma Programma 5

Wat	Bedrag	I/S	V/N
Verdere professionalisering van Recreatief Heeze-Leende Dit zal nader worden uitgewerkt inclusief een financiële onderbouwing.	PM		
Werk en inkomen: als gevolg van de verwachte ontwikkeling in het klantenbestand wordt een daling van de uitgaven voorzien.	2015 €95.000 2016 €113.000 2017 €128.000	I I I	V V V
Extra budget voor de verdere uitbouw van Transnationaal Landschap de Grootte Heide (onder voorwaarde dat de andere vier deelnemende gemeenten dit ook doen).	€10.000	S	N

Programma 6: Duurzaamheid

Algemene Omschrijving

Het programma Duurzaamheid omvat de onderdelen

- Milieu
- Ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen, structuurvisie)
- Afval
- Maatschappelijk verantwoord ondernemen
- Water

Voorheen vielen deze onderwerpen onder programma 7 Volksgezondheid en Milieu en programma 8 Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting.

Belangrijke Ontwikkelingen

Met dit coalitieakkoord zien we dat aandacht voor duurzaamheid en duurzaamheidsdoelstellingen als vanzelfsprekend onderdeel wordt opgenomen in de dagelijkse werkzaamheden binnen alle onderdelen van de gemeentelijk organisatie. Om aansprekende resultaten te kunnen boeken is het nodig een nieuw duurzaamheidsbeleid met lange termijn doelstellingen te formuleren noodzakelijk. Binnen de programma's zijn uitvoeringsprogramma's ingericht om dat te borgen.

Ambities

Met betrekking tot het programma *Duurzaamheid* zet de coalitie in op:

1. Milieu

De gemeente streeft er naar om aan te sluiten bij een bestaande energie-coöperatie of er desnoods zelf één op te zetten.

In de loop van 2014 wordt het lokale duurzaamheidsbeleid opgesteld en in de loop van 2015 vastgesteld. Belangrijk onderdeel en wellicht vooruitlopend op het vaststellen van het duurzaamheidsbeleid zal de gemeente zich nadrukkelijk uitspreken tegen schaliegaswinning.

2. Afval

Het continueren van het huidige lage afvaltarief is een doelstelling. Gekeken wordt hoe de inwoner van Heeze-Leende nog meer invloed kunnen uitoefenen op hun persoonlijk afvalkosten. De proef met het toevoegen van blik en tetra-pak's aan plastic daar een voorbeeld van.

Binnen de gemeente bestaan een aantal stromen van grondstoffen die nog niet optimaal benut worden. Met name in de veehouderijsector gaat veel warmte verloren. Gezocht wordt naar een partner die de lokaal geproduceerde warmte transporteert of omzet voor gebruik door consumenten of bedrijven.

Ook de stroom aan groenafval die binnen de gemeente ontstaat door het snoeien van struiken en bomen kan wellicht efficiënter ingezet worden. Samenwerking met A2-partners is hierbij een optie

3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Eigen inkoop gericht op duurzaam inkopen is vanzelfsprekend, maar het is ook een belangrijk instrument bij het stimuleren van duurzame bedrijvigheid en innovatie in de regio.

De gemeente Heeze-Leende blijft hier de landelijke ontwikkelingen zeer nadrukkelijk volgen. Heeze-Leende wil een voorbeeldrol vervullen als het gaat om invullen van percentages arbeidsgehandicapten

4. Water

Het huidige VGRP zal geëvalueerd worden. Hierbij worden de huidige realisatie-ambitie, de toegepaste afschrijvingssystematiek en verhaalsmogelijkheid bekeken. Het doel is, naast een verantwoord rioolbeheer, een lager rioolrecht.

Met het Waterschap samen wordt gekeken naar uniformering van de berekening van de afvalwatertarieven. Ook wordt er gekeken naar een mogelijkheid om het afkoppelen van hemelwater door burgers te belonen.

Wettelijk nieuw beleid – Onvermijdbaar nieuw beleid – coalitieprogramma Programma 6

Wat	Bedrag	I/S	V/N
Digitalisering milieu vergunningen: personeelslasten en scankosten. Vooralsnog reserve voor digitaliseren van bouw/omgevingsvergunningen tevens inzetten voor digitaliseren milieu vergunningen	-	I	-

Programma 7: Financiën

Algemene omschrijving

Programma 7 omvat de financiering van de gemeentelijke begroting. Voorheen was dit programma 9 'Financiering en dekkingsmiddelen'.

Belangrijke ontwikkelingen

Economische ontwikkelingen

Er is voorzichtig optimisme dat de economie weer gaat aantrekken. De afgelopen jaren heeft de gemeente Heeze-Leende door het treffen van bezuinigingsmaatregelen steeds een sluitende begroting weten te realiseren. Ondanks de positieve signalen blijft financiële behoedzaamheid van belang en moeten investeringen zorgvuldig en integraal worden afgewogen om onze financiële positie te behouden en waar mogelijk te versterken. Aandacht voor interne beheersing en risicomanagement is daarbij van belang.

Groot onderhoud gemeentefonds 2014

In 2010 is door het ministerie van BZK geconstateerd dat de verdeling van middelen niet meer aansloot op de kosten van de gemeenten. In eerste instantie werd gesproken over het 'herijken' van het gemeentefonds oftewel men wilde zich bemoeien met het niveau van de voorzieningen en over de te behalen efficiency in de uitvoering bij de gemeenten. Later werd besloten groot onderhoud (het corrigeren van de scheefgroei) op het gemeentefonds uit te voeren, die heeft geleid tot een andere verdeling tussen en binnen de verschillende clusters in de gemeentefondsuitkering en tot herverdeelt-effecten tussen gemeenten. De gevolgen van deze herijking worden met de mei-circulaire zichtbaar (zie addendum onder par. 5.2)

In paragraaf 5.2 treft u de gevolgen van de meicirculaire op de kadernota.

Nieuw Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK)

Met ingang van 2015 geldt voor alle Brabantse gemeenten het nieuwe GTK: "Kwestie van Evenwicht". In dit provinciale kader is de wijze vastgelegd waarop bij de gemeenten invulling wordt gegeven aan het financieel toezicht binnen het wettelijk kader door Gedeputeerde Staten.

Het doel van het financiële toezicht is het voorkomen dat een gemeente een structureel tekort op de begroting krijgt wat zij zelf niet kan oplossen en om die reden een beroep moet doen op een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds (zgn art. 12 van de Financiële Verhoudingswet).

De gemeente blijft zelf verantwoordelijk om een sluitende begroting vast te stellen en een gezond financieel beleid en beheer te voeren. Wanneer dit op een goede manier wordt ingevuld, zal het financieel toezicht sober en op afstand worden uitgeoefend. Op een niet sluitende begroting zal een stevig financieel toezicht volgen.

Invoering vennootschapsbelasting

Er ligt momenteel een wetsvoorstel voor, waarbij overheidsbedrijven (bijvoorbeeld afvalbedrijven) met ingang van 1 januari 2016 vennootschapsbelastingplicht worden. Aanleiding voor de invoering van vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven is het verschil dat in de concurrentiepositie met private ondernemingen ontstaat als gevolg van verschillende belastingregimes. De nieuwe systematiek heeft naar verwachting een grote impact op de gemeentelijke financiën, ondanks dat er vrijstellingen (onder voorwaarden) zijn opgenomen voor overheidstaken, interne prestatie en gemeenschappelijke regelingen.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF) en verplichting tot schatkistbankieren

In december 2013 is de wet houdbare overheidsfinanciën (wet Hof) van kracht geworden. Gevolg is dat er een macroplafond geldt voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten. De hoogte van dit plafond is niet vast, maar wordt na bestuurlijk overleg voor een bepaalde periode overeengekomen.

Elke gemeente heeft daarnaast een individuele EMU-referentiewaarde (afgeleid van het plafond voor het EMU-saldo van de gezamenlijke gemeenten). Deze wordt in de septembercirculaire gemeentefonds aan gemeenten bekend gemaakt.

Daarnaast is ook het zogenaamde schatkistbankieren ingevoerd in december 2013. Dit betekent dat gemeenten hun overtollige liquiditeiten moeten aanhouden bij het Agentschap van de Generale Thesaurie van het ministerie van Financiën. Er geldt een drempelbedrag van 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000.

Ambities

De coalitie zet de komende jaren in op het beperken en zo mogelijk verlagen van gemeentelijke lasten zoals rioolrecht (zie programma 6 duurzaamheid) en daarnaast op het financieel verantwoord blijven investeren in materiële en immateriële gemeentelijke voorzieningen.

Bij de technische uitgangspunten in deze kadernota is opgenomen dat de OZB stijgt met de prijsinflatiecorrectie (2%).

**Wettelijk nieuw beleid – Onvermijdbaar nieuw beleid – coalitieprogramma
Programma 7**

Wat	Bedrag	I/S	V/N
Premie WA verzekering / schadeloosstelling	13.000	S	N

5. Financieel overzicht

5.1 Totaaloverzicht zonder effect meicirculaire

De Kadernota start vanuit de jaarschijf 2015, zoals is opgenomen in de programma begroting 2014-2017. Vervolgens is rekening gehouden met mutaties naar aanleiding van de jaarrekening 2013 en de 1^e bestuursrapportage 2014, die gevolgen hebben voor het meerjarenperspectief. Tevens zijn de overige raadsbesluiten en collegebesluiten verwerkt. Het gaat om besluiten die genomen zijn nadat de begroting 2014-2017 is vastgesteld en die invloed hebben op het meerjarenperspectief.

In de voorliggende Kadernota 2015 worden voorstellen gedaan over de technische uitgangspunten (hoofdstuk 3). Daarnaast zijn de wettelijke en onvermijdelijke ontwikkelingen verwerkt en is het coalitieprogramma op een aantal onderdelen reeds opgenomen. Elk programma geeft hiervan een financieel overzicht (hoofdstuk 4).

Samenvattend laat dit het volgende meerjarenoverzicht zien:

(-/ is positief a.g.v. lagere lasten of hogere baten,

+ is negatief a.g.v. hogere lasten of lagere baten)

Nr.	Progr.	Begrotingsjaren	2015	2016	2017	2018
I		Beginstand kadernota 2015	-192.672	-33.994	-159.255	-159.255
II		WNB's en nieuwe ontwikkelingen:				
IIA		Wettelijk verplicht/onvermijdbaar				
		<u>reisdocumenten:</u>				
	1	Rijksleges reisdocumenten	40.000	40.000	40.000	40.000
	1	Legesopbrengsten reisdocumenten	-21.896	-21.896	-21.896	-21.896
		<u>legesopbrengsten rijbewijs:</u>				
	1	te betalen rijksleges rijbewijs	-12.757	-12.757	-12.757	-12.757
	1	Legesopbrengst rijbewijs	33.400	33.400	33.400	33.400
		<u>Legesopbrengst eigen verklaring rijbewijs</u>				
	1	Kosten rijbewijs eigen verklaringen	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
	1	Opbrengst eigen verklaringen	4.000	4.000	4.000	4.000
	1	E-herkenning voor bedrijven	7.000	5.000	5.000	5.000
	2	Passend onderwijs	pm	pm	pm	pm
	3	Bijdragen aan Dommelregio Lumensgroep	2.150	2.150	2.150	2.150
	4	Extra storting onderhoudsvoorziening gebouwen	95.000	95.000	95.000	95.000
	4	Onderhoud camera stationstunnel	3.000	3.000	3.000	3.000
	6	Digitalisering milieuvergunningen personeelslasten	pm	pm	pm	pm
	6	Digitalisering milieuvergunningen- scankosten	pm	pm	pm	pm
	7	Wa-verzekering /schadeloosstelling	13.000	13.000	13.000	13.000
			158.897	156.897	156.897	156.897
IIB		Keuzes/coalitieakkoord				
		<u>coalitieakkoord</u>				
	1	Vernieuwen raadszaal	pm	pm	pm	pm
	1	Website aanpassen i.v.m. raadsvergaderingen uitzenden via Web-site	pm	pm	pm	pm
	1	aanschaf bandbreedte, server en apparatuur	pm	pm	pm	pm
	3	Middelen burgerinitiatieven, toe te voegen aan subsidiebudget	10.000	10.000	10.000	10.000
	4	Initiatiefvoorstel "klein onderh openbare ruimte"	70.000	70.000	70.000	70.000
	4	Kleur aanbrengen fietsstrook Leende-Sterksel	pm	pm	pm	pm
	4	Omvormen van gymzaal Spoorlaan naar een parkeerterrein	pm	pm	pm	pm
	5	Extra middelen Transnationaal Landschap de Groote Heide	10.000	10.000	10.000	10.000
		<u>overige keuzes</u>				
	4	Zorgplicht bomen VTA-inspecties	10.000	10.000	10.000	10.000
	4	Onkruidbestrijdingen op verhardingen	10.000	75.000	75.000	75.000
	5	Verdere professionalisering Recreatief Heeze-Leende	pm	pm	pm	pm
			110.000	175.000	175.000	175.000
IIC		Voordeel				
	1	Informatiebeveiligingsplan GBA	-4.956	-4.956	-4.956	-4.956
	5	Ontwikkelingen Werk en Inkomen	-95.090	-112.811	-128.097	-128.097
			-100.046	-117.767	-133.053	-133.053

Nr.	Progr.	Begrotingsjaren	2015	2016	2017	2018
III		Begrotingswijzigingen o.b.v. raadsbesluiten	-13.047	-13.047	-13.047	-13.047
IV		Wijzigingen o.b.v. collegebesluiten t/m 04-2014	-37.076	-138.281	-177.456	-177.456
V		Wijzigingen o.b.v. de jaarrekening 2013	-5.100	-20.618	-20.936	-20.936
VI		Wijzigingen 1e berap 2014	25.806	25.842	25.882	27.784
VII		Technische uitgangspunten				
		Prijsindexatie overeenkomstig technische uitgangspunten:				
		leges huwelijk van 5% naar 2%	935	1.935	3.005	4.075
		leges reisdocumenten van 5% naar 2%	4.680	9.688	15.042	20.396
			5.615	11.623	18.047	24.471
		Voorlopige eindstand kadernota	-47.623	45.655	-127.921	-119.595

Uitgangspunt is een sluitende meerjaren programmabegroting. Uit bovenstaand overzicht blijkt dat voor de jaren 2015, 2017 en 2018 een voordelig saldo behaald wordt.

Echter, de indexeringen zijn op 0% gezet. Indien de lonen met 2% worden geïndexeerd en de subsidies op professionele instellingen op 1,5% worden gezet, dan ontstaat het volgende beeld:

Indexeringen				
Lonen op 2%	133.000	202.000	273.000	345.000
Indexering grote/professionele instellingen 1,5 %	7.723	7.837	7.955	8.075
	140.723	209.837	280.955	353.075
Eindstand kadernota bij toepassen van indexeringen	93.100	255.492	153.034	233.480

De provincie beoordeelt of de meerjaren begroting reëel sluitend is. Dat houdt onder andere in dat getoetst wordt of de opgenomen uitgangspunten en eventueel bezuinigingen realistisch zijn.

Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat in het meerjarenperspectief, zoals opgenomen onder punt I van bovenstaand overzicht reeds forse bezuinigingen zijn verwerkt. Hieraan wordt momenteel nadere invulling gegeven.

Opgemerkt wordt verder dat de gevolgen van de meicirculaire voor onze gemeente niet in bovenstaand overzicht is verwerkt. Dit wordt later als addendum in paragraaf 5.2 toegevoegd..

5.2 Effecten meicirculaire op de kadernota

De meicirculaire is op het moment van opstellen van de Kadernota nog niet bekend. De uitkomst voor Heeze-Leende is dan ook nog onbekend. Met name de 3 decentralisaties brengen grote onzekerheden met zich mee. Uitgangspunt is "beleid volgt geld". Onzeker is of de uitvoering, met name in de beginjaren, binnen het budget kan plaatsvinden dat daarvoor beschikbaar gesteld gaat worden. Het Rijk past immers flinke efficiëncykortingen toe.

De middelen voor de decentralisatie AWBZ, participatiewet en transitie jeugdzorg ontvangen we de eerste drie jaren in de vorm van een deelfonds sociaal domein. Deze middelen moeten ontschot en volledig voor het sociaal domein beschikbaar gesteld worden. Mocht binnen deze decentralisatie-uitkering, een deel van het budget niet volledig worden aangewend dan wordt voorgesteld om het restant op te nemen in een reserve voor het sociaal domein. Ook het deelfonds sociaal domein is nog niet in deze kadernota verwerkt.

Daarnaast vindt de herijking van het Gemeentefonds plaats. Deze wordt in de meicirculaire geëffectueerd. De uitkomsten voor onze gemeente zijn onzeker.

De gegevens uit de meicirculaire worden verwerkt en voorafgaand aan de raadsvergadering in de vorm van een addendum aangeboden. Op dat moment is er een volledig financieel perspectief.